

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א' תצ
עש"ק פ' ויגש, וא"ו טבת ה'תשפ"ג
שנת הקהל

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חבי"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ע"ב שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ומאה ועשרים שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ב"ה

דבר מלכות

3

איך ממריאים כשאין התנגדות מהאירד? / משיחת שי"פ ויגש התשכ"ט

זמן הגאולה

8

גייט ארויס פון גלות! / פי' השבוע באור הגאולה

ניצוצות של משיח

11

במקום לעשות - מתאספים... / לקט קטעים קצרים ופתגמים בעניני גאולה ומשיח

א עורר אקצזע אנטגאגן - ציטת האגאליפיוס והאקאז' / בעשורה בטבת נעשה הענין ד"הקהל" לאמיתתו מצד התגלות העצם / הוראות הרבי לשנת הקהל

12

יילחום מלחמת ה' - וינצח

13

מעמידים יהודים בסכנת טילים על סמך הבטחות של גויים! / שיחות בענין שלימות הארץ

כתב יד קודש

14

איך לא שמו לב ל"קלאץ קושיא" בפרשתנו / ממענה הרבי לשאלת המניחים בפרשתנו

קונטרס זה מוקדש לעילוי נשמת האשה מרת ר׳ יצחק מאיר ע"ה מיידנצ'יק
 נלב"ע ביום ו' ערב שבת קודש פי' ויגש - אחר חצות היום - ה'תשס"ב. ת. נ. צ. ב. ה.

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219

דואר אלקטרוני: kuntres.yechi@gmail.com • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

איך ממריאים כשאינ התנגדות מהאוויר?

אם רוצים שהיצר-טוב יטוס גבוה, הרי זה דוקא ע"י שיהיו לו "מנועים" רבים, דהיינו יצר-הרע, מנגד, וככל ש"המנועים" רבים וכבדים יותר, כך טסים גבוה יותר • לעתיד-לבוא יקויים "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ומובא בחסידות שיהיו אז עליות בקדושה עצמה, ולכאורה כיצד תתכן עלי' ללא מנגד? אלא זאת אנו למדים מאופן עבודת החללית שיכולה להיות עלי' מיני' ובי' • הוראה בעבודת השם ממאורע שאירע בערב ש"ק • קטעים משיחת ש"פ ויגש ה'תשכ"ט - בלתי מוגה

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

יש ללמוד הוראה בעבודת השם.

עד"ז מובן בנדון דידן, שאין להתייחס לכך רק בתור נסיון שמראה לנו עד כמה יכול האדם להגיע בשכלו, אפילו לענין כל-כך מתקדם, דבר העלול להפריע לעבודת השם ולפעול הרגש של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"², ואעפ"כ זה לא מפריע ליהודי שעושה את כל הענינים הנדרשים ממנו, הן שנים מקרא ואחד תרגום, ועד לענין התפלה, שאינו מתבלבל כלל מהכוונה הכללית של "דע לפני מי אתה עומד גו"³, אע"פ שרואה לכאורה את מעלת וגדלות האדם וכו' -

אך באמת לא די בכך שמשתמשים בזה בתור נסיון שאין להתפעל ממנו, אלא אדרבה, מזה גופא יש ללמוד הוראות בעבודת השם, עד שע"ז צריך להתוסף אצלו חיזוק באמונה,

א. השבוע ניתוסף דבר חדש, מאורע חדש, שעד עתה לא ידוע אם אירע פעם כזאת:

כמה אנשים טסו מסביב וקרוב ללבנה, הן בצד החשוך והן בצד המואר, צילמו תמונות, ולאחר-מכן חזרו למטה לארץ בזמן המדויק ובמקום המסוים שבו היו אמורים לנחות.

המאורע אירע בערב שבת קודש זה, יום שבו מחוייבים לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום, שהטעם לאמירת התרגום הוא כדי שתהי' לו בזה הבנה והשגה, לכן גם נפסקי שאם אפשר יש לקרוא גם את פירוש רש"י, כי אז מבינים טוב יותר את המקרא.

לעומת זאת, היו כאלו שמחמת מאורע הנ"ל נתבלבלו, עד שזה הפריע להם לענין דשנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש"י.

ב. ידוע שמכל ענין שרואים או שומעים

(2) עקב ת, זי.

(3) ראה ברכות כח, ב (תפא"י אבות פ"ב מ"ג).

(1) שו"ע או"ח סרפ"ה ס"ב.

והביאור בזה:

מאחר שהגשמיות גדלה, כפי שרואים בגוף שהוא גדל ומשתנה מיום ליום, ועד"ז העולם גדל ומשתנה, במילא, כיון שכן הוא בגשמיות ובחומריות, לכן גם הרוחניות צריכה לגדול, שבכל יום תהי' אצלו הוספה, וכך יוכל לבטל את הגשמיות והחומריות הגדלים מיום ליום.

ד. עפ"ז יובן גם דברי הגמ'⁸ אודות הזמן דעקבתא דמשיחא ש"בכל יום ויום מרובה כו' משל חבירו", היינו שכל יום יהי' גרוע יותר מקודמו.

דלכאו' אינו מובן: הרי התורה היא מלשון הוראה, ומדוע התורה צריכה לומר לנו ענין שלכאורה אין בו שום הוראה, ובפרט שמדובר בענין של היפך הטוב – שאומרים ליהודי שיום שני יהי' גרוע יותר מיום ראשון, וענין זה הוא חלק מתורה שבעל-פה?

אך ע"פ המבואר לעיל יובן – כי התורה רוצה שיידעו שבצד הלא-טוב ישנה כל הזמן הוספה, על-מנת שבני ישראל יוסיפו גם בצד הקדושה.

במילא מובן, שאם אין הוספה, אזי לא רק שזו לא עלת' אלא זו ירידה, כי לא ניתן לעמוד על מקום אחד, היות ובצד ההפכי ישנה כל הזמן הוספה, כנ"ל.

ה. הוראה זו ניתן גם ללמוד מאי-אלו פרטים במאורע הנ"ל של הטיסה לירח:

אחד מהקשיים שהיו בתכנון הטיסה – מה לעשות עם החיידקים וכל העניינים הבלתי-צויים שנמצאים כאן (בכדור הארץ).

הגם שעד עתה היו להם את אותם החיידקים, אעפ"כ הם לא הוזקו מכך ונשארו בריאים (שהרי אם הם לא היו בריאים לא היו שולחים אותם), ומדוע התעוררה כעת הבעי' – כי כאשר מגיעים למקום חדש לא ניתן לדעת מה יהי' שם, האם המקום מוכן לזה

כיון שעכשיו ההתבוננות ב"מה רבו מעשיך ה"ו⁴ ו"מה גדלו מעשיך ה"ו⁵ יכולה להיות ביתר שאת, כדלקמן.

ג. [. . .] במצוות ישנם כמה סוגים: מצוות פרטיות – בדוגמת מצות ציצית שהינה ציווי פרטי, ומצוות כלליות – ציוויים הנוגעים לכל העניינים.

מהציוויים הכלליים – הציווי ד"ילכו מחיל אל חיל"⁶, שציווי זה הוא כלל בכל המצוות כולם, שצריכה להיות תמיד עליו, "מעלין בקודש"⁷.

ענין זה רואים גם בנרות חנוכה, שהמהדרין מן המהדרין מדליקים בלילה הראשון נר אחד ובלילה השני שני נרות, וכך הולך ומוסיף כו'.

והרי רואים בפשטות שכאשר מגיע הלילה השני שבו עליו להוסיף ולהדליק שני נרות, אילו ידליק אז נר אחד בלבד, הרי זו תהי' ירידה ולא עליו, אע"פ שאתמול הי' זה מהדרין מן המהדרין, אבל עכשיו (בלילה הב') נשתנה המצב, ועד"ז בנוגע ללילות הבאים.

טוען הוא, שאם כשהדליק שני נרות בלילה הב' הי' הוא מהדרין מן המהדרין, מדוע כאשר ינהג כך בלילה הג' הוא לא יהי' מהדר מן המהדרין?

אומרים לו את הטעם לזה: כיון שיהודי צריך תמיד לעלות מעלה בעבודתו הרוחנית (שזהו אחד מהרמזים שניתן ללמוד מנרות החנוכה, נוסף לשאר העניינים, כבכל מצוה שיש בה כמה רמזים מהם אפשר ללמוד הוראה לפועל).

נשאלת השאלה: הא גופא קשיא, מדוע בכלל צריכים להוסיף ברוחניות בכל יום?

(4) תהלים קד, כד.

(5) תהלים צב, ו.

(6) תהלים פד, ח.

(7) ברכות שם, ב. וש"נ.

(8) סוטה מט, א.

התגברות הצורה על החומר, ולכאורה מדוע הוא ה' צריך לתת לו יצר-הרע, הרי ללא יצר-הרע זה ה' יותר קל?

יודוע הביאור בזה, כדי שלא יהי "נהמא דכסופא"⁹ (לחם חנם), אלא שיגיע ע"י עבודה, לכן זקוקים ליצה"ר שעל-ידו יבוא לעבודה.

ולכאורה, אם רק לשם כך, מדוע צריכים כזה יצר-הרע גדול וחזק, עד שאומרים ש"כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו"¹⁰ – הרי הקב"ה יכול ה' לברוא יצר-הרע קטן, וגם אז היתה נדרשת איזה עבודה ולא ה' "נהמא דכסופא"?

אלא שאם רוצים שהיצר-הטוב יטוס גבוה, הרי זה דוקא ע"י שיהיו לו "מנועים" רבים, דהיינו יצר-הרע, מנגד, וככל ש"המנועים" רבים וכבדים יותר, כך טסים גבוה יותר, כלומר, ככל שהיצה"ר שלך גדול יותר, כאשר הנך מבטלו כו' אזי העלי' היא הרבה יותר נעלית.

נשאלת השאלה: כיצד ניתן להסתדר איתו כשזה אכן כל-כך קשה?

העצה לזה, שכאשר עובדים מעט עם היצה"ר, יש לזרוק את אותו חלק (שעבדו איתו);

שהרי בכלל ישנם שלשה אופנים בעבודה¹¹: א) אתכפיא. ב) אתהפכא. ג) הענין הממוצע – "הרגו בתענית"¹².

והנה, מצד הענין דאתכפיא לבד, יש ליהודי כל הזמן עסק עם היצה"ר, יתכן אמנם שבינתיים הוא לא מוותר ליצה"ר והוא מתאפק, אבל זה רק זמני, כי הוא חושב שבשעה שהקב"ה יהי' עסוק ברקיע השביעי,

וכו', ובמילא יתכן שזה יזיק למקום או שהמקום יזיק לו; הגם שבהיותם בארץ לא הזיקו להם החיידקים כיון שהצד הטוב גבר, אבל אולי שם כשיגיע למצב אחר ויהיו שינויים, כבר לא יספיקו להם כחות הטוב (שהספיקו עד עתה) כדי להתגבר.

מכך אנו רואים, שכאשר ישנם שינויים צריכה להיות עלי' גם בצד הטוב, ומה שעד עכשיו הספיק לו הטוב שהי' – אין זו ראי' כלל, שהרי כאשר ישנו שינוי יתכן שהטוב הקיים לא יספיק.

מזה מובן בנוגע לענין ד"לכו מחיל אל חיל", שהיות וכל הזמן ישנם שינויים – המשפחה שלו משתנית וכל העולם משתנה, במילא אין להסתפק בדרגת הקדושה שאחז בה עד עתה, כיון שלא יודעים האם היא תספיק כדי להתגבר על הצד ההפכי, אלא צריכים להעלות בקודש כל הזמן, בכדי לקבל תוספות כח.

1. ישנו פרט נוסף במאורע הנ"ל, ממנו ניתן להפיק הוראה נוספת:

כאשר החלו לחשוב על עשיית ענין שכזה, אחת הבעיות היתה – כדי שחללית כה גדולה תוכל להמריא לגובה כזה, זקוקים למנועים רבי עוצמה שיטיסו אותה, ולאידך כאשר מצרפים לה מנועים הרי משקלם מכביד עלי' יותר וזקוקים לתוספת כח כדי לסחוב את המנועים עצמם, וכשמוסיפים עוד מנועים נזקקים לעוד כח... וחוזר חלילה, ואיך יוכל האחד להדביק את השני?

אזי עלתה להם סברא, שכאשר החללית תגיע לגובה הרצוי ולא יהי' עוד צורך במנועים, הם יפלו מאליהם, ואזי משקל החללית יהי' קל יותר ולא יזדקקו לכח רב כל-כך, במילא אין צורך במנועים רבים וכו'.

ההוראה מכך בעבודת ה':

הקב"ה הרי רוצה שאצל יהודי תהי'

9) ראה תדבא"ר פ"ב. לקו"ת צו ז, ד.

10) סוכה נב, א.

11) ראה סה"ש תשמ"ז ח"א ע' 27 ובהערה 78.

12) תניא פ"א (ה, ב).

עוד פרטים חדשים שהוא קודם לא שמע, לאחר-מכן הוא שב ומאזין לרדיו לשמוע עוד כמה פרטים...

וכאשר מגיע בשבת קודש לבית-הכנסת, עליו להראות לכולם שהוא איננו מפגר או בטלן, אלא אדם מודרני הבקיא בכל פרט ופרט, במילא הוא מדבר על זה בבית הכנסת בשבת קודש שכל רגע בו הוא קודש, ומבטל לא רק את עצמו אלא גם את השני וכו', ובמילא טוב לו אילו לא נברא, יותר טוב שזה לא הי' קורה מלכתחילה.

וכל הנ"ל (ההוראות מטיסת החללית לירח) אין זה נתינת כח וכו' לאלו הבקאים בזה, ואדרבה, זו רחמנות גדולה עליהם,

אבל כאשר שמעו כבר על-זה, אזי "חנוך לנער ע"פ דרכו"¹⁵, שמ"דרכו" יש ללמוד הוראות בעבודת ה'.

[ישנו סיפור על חסיד ליובאוויטש, שהי' יהודי זקן אשר ישב ולמד בביתו או בביהכ"ס, ולא התעניין במה שקורה בעולם.

באותו הזמן הכתירו את ניקולאי השני לקיסר

– שנים רבות לפני-כן (בזמן הצמח צדק) הכתירו את ניקולאי הראשון למלך, וכפי שהסדר אז הי' נהוג – בשעת ההכתרה הדליקו נרות לכבודו. יהודי זה שהי' אז ילד, זכר שכבר הכתירו פעם אחת את ניקולאי, וכאשר הכתירו את ניקולאי השני הוא כלל לא ידע שניקולאי הראשון מת וזהו מלך אחר, ושהיו עוד מלכים ביניהם וכו' –

כאשר סיפרו לו זאת, שאל בתמימות: הרי כבר הכתירו אותו פעם אחת, ומדוע צריכים לעשות זאת בשנית?...

מכאן אנו רואים כיצד חיו פעם, באריכות ימים ושנים טובות מתוך מנוחה וכו', ללא כל העניינים שישנם היום, ללא פסיכיאטר,

ניצל את ההזדמנות ויותר ליצה"ר.

אבל כאשר הוא אוחז בדרגת "אין לו יצה"ר כי הרגו בתענית"¹², אזי הוא "זורק" חלק מהיצה"ר, ובמילא כבר יותר קל לו להמשיך הלאה.

וזוהי ההוראה: הגם שזקוקים ליצה"ר בכדי לטוס גבוה יותר ולהתעלות, אבל לאחר שיעובדים עם היצה"ר מעט יש לזרוק את הענין שאיתו עבדו, ולאחמ"כ לעבוד איתו בחלק אחר שבו, בענין אחר וכו', שאזי תהי' העלי' בקלות יותר.

צריך אמנם להיות "עזוב תעזוב עמו"¹³, אך הכוונה היא עם הגוף בלבד, אבל את היצה"ר צריכים לזרוק וכו'.

ז. [..]. לאידך גיסא חשוב גם להבהיר, שלא יחשבו שהיות ויש ללמוד מכל דבר שרואים הוראה בעבודת ה', אזי צריכים לקרוא עיתונים ולדעת את כל העניינים הנ"ל, בכדי ללמוד מהם הוראה בעבודת ה'...

הרי מאמר הבעש"ט¹⁴ שמכל דבר יש ללמוד הוראה בעבודה, אין הכוונה בזה שצריכים להסתובב בכל מקום ומקום בעולם כדי שהוא יוכל ללמוד הוראות בעבודתו, שהרי יהודי צריך לנצל כל רגע פנוי ללימוד התורה כו', אלא הכוונה שאם הוא כבר שמע מכך, אזי עליו ללמוד מזה הוראה בעבודתו.

אבל אין הפירוש שעליו לקרוא את העתונים כו', שטוב להם והלואי שלא נבראו; לא כמו אלו הקוראים את העיתונים ובקאים לא רק בכללות הענין אלא גם בכל הפרטים, עד שהם יודעים את שמותיהם (של אלו שעלו לירח), שמות נשותיהם ומספר ילדיהם וכו', שלכן בבוקר הוא מאזין מיד לרדיו, ולאחרי-זה רץ מיד לקנות עיתון – אולי יש

13) משפטים כג, ה. וראה "היום יום" כ"ח שבט. עתק בשש"ט הוספות סט"ז. וש"נ.

14) כש"ט הוספות סקכ"ז ואילך. וש"נ.

על אור ישר בזה שהוא אור חזק יותר, כיון שענין שישנו מנגד והוא מתגבר עליו אזי (האור) הוא בתוקף יותר. וכמשל הידוע המובא בחסידות מאור השמש – שחמימות אור השמש באויר התחתון היא חזקה יותר מאשר באויר העליון, והטעם לזה – כיון שכאן ישנה המעלה דאור חוזר.

נשאלת השאלה: כאשר אין מנגד כלל, כיצד תהי' אז העלי'?

דהרי לעתיד-לבוא יקויים "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ"¹⁸, ומובא בחסידות¹⁹ שיהי' אז "ילכו מחיל אל חיל" בקדושה גופא, עליות בקדושה עצמה, ועד"ז גם היום ישנם לפעמים עליות בקדושה עצמה, ולכאורה כיצד תתכן עלי' ללא מנגד?

אלא שזאת אנו למדים מענין הנ"ל – שיכולה להיות עלי' מיני' ובי';

ובעבודה הכוונה היא²⁰, שישנם שני כחות הפכיים, כגון חסד וגבורה, שע"י העבודה בב' קוים אלו, שזהו ענין התפארת, נפעלת העלי' בקדושה גופא.

שזהו גם הענין דמ"ה וב"ן דעתיק, וע"י ב' ענינים הסותרים זה לזה, נפעלת העלי'.

ועי"ז מגיעים לתכלית העלי', עד ל"ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד"²¹ [.] ועד לעתיד-לבוא כשיהיו העליות בקדושה גופא כנ"ל, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

פסיכולוג, כדורי הרגעה ואפילו ללא אנטיבייטיקה].

ח. פרט נוסף בענין הנ"ל, ממנו ניתן ללמוד הוראה נוספת:

בזמן שהחלו לתכנן כיצד לטוס לחלל, היו שני אופנים לעשות זאת:

אופן א' – על-ידי דבר קל יותר מהאוויר שירחף באויר, בדוגמת לדברי הרמב"ם¹⁶ על עץ שהוא קל מהמים ולכן הוא שט מעליהם, עד"ז בנוגע לאויר.

אופן ב': בדוגמת עוף הדוחף את עצמו מהאוויר למטה וכך פורח באויר למעלה, וכידוע שכך טסו האוירונים הראשונים.

אלא שכל-זה מדובר במקום שיש בו אויר, שע"י דחיפת האויר כלפי מטה ניתן להתרומם כלפי מעלה, אך במקום שאין בו אויר כלל, או עכ"פ יש בו פחות אויר, אי-אפשר לטוס באופן הנ"ל, והיות שבחלל החיצון אין (מספיק) אויר, נתקלו בבעי' לטוס באופנים אלו.

אולם פתרון הבעי' נמצא מיני' ובי': פעלו שהחללית עצמה תפלוט כח מלמטה שעל-ידו היא תתרומם למעלה.

וההוראה מזה:

כאמור לעיל, העלי' של היצר-הטוב צריכה להיות ע"י היצר-הרע, שהוא המנגד הדוחף אותו מלמטה, בדוגמת העלי' שנעשית ע"י דחיפת האויר.

על-דרך הענין דאור חוזר¹⁷, שיש בו מעלה

(18) זכרי' יג, ב.

(19) המשך תרס"ז ע' קה.

(20) ראה אגה"ק סי"ב. לקו"ת תזריע כג, ג. ובכ"מ.

(21) ראה זח"ג עג, א.

(16) ראה רמב"ם הל' טומאת מת יג, ח.

(17) ראה שערי אורה שער החנוכה ד"ה בכ"ה בכסלו פנ"ד ואילך. המשך תרס"ז ע' צ ואילך. ועוד.

גייט ארויס פון גלות!

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

א. בפרשתנו¹ מסופר על טענתו של יעקב אבינו "מעט גו' ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי" (שהרי ימי שני חייו היו קמ"ז שנה, ולא ק"פ שנה כשני חיי אביו).

מכך אנו למדים, שבכוחו של כל יהודי לתבוע אריכות ימים ושנים טובות; וכאשר יהודי תובע זאת – בודאי שמצליח לפעול כן, וכך אכן נה' בפועל!

עאכו"כ כשיהודי תובע שתבוא כבר הגאולה, כיון ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה"², ונשיא דורנו פסק שכל היהודים כבר עשו תשובה – "לאלתר לתשובה"³, ועכשיו צריך כבר להיות "לאלתר לגאולה" – במילא צועקים: "עד מתי!?"

ב. והנה, ישנם הטוענים: כיצד יתכן שיושב בן-אדם ומייגע יהודים ("ער מאטערט אידן") כמה שעות, מדבר על דא ועל הא ("אהער און אהין") ואח"כ צועק לפתע "דאלאי גלות!" ותובע מהם שגם יצעקו "עד מתי" – מכיון שעבר כבר יום שישי, חלפו כמה שעות בשבת וכעת עומדים כבר בשבת אחר-הצהרים לאחרי כמה שעות שמדברים כאן, ועדיין לא בא!!

טוענים הם: לשם מה צריכים להזכיר להם ביום השבת את צער הגלות, ועקב כך לבוא עוד בטענות להקב"ה (כביכול) ולומר דעות להקב"ה – אנו רוצים לחיות עם הקב"ה בשלום ולא לריב עמו!

ובפרט שהקב"ה יודע מה עליו לעשות, ויודע מש"כ בגמרא ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", ויודע גם שנשיא דורנו פסק שיהודים עשו כבר תשובה – ואם-כן, כיצד מגיע "יא-טיביע-דאם" ותובע שצריכים כבר את הגאולה!?

ג. עונים להם, שלא נוגעים כאן שום חשבונות, מה שנוגע הוא רק שתבוא כבר הגאולה בפועל, ובאופן ד"אחישנה"⁴, ו"אחישנה" שב"אחישנה"!!

ומה שיושבים יהודים בהתוועדות וישנים? – יושיבום באמצע השינה על "ענני שמיא"⁵, וכשיתעוררו משנתם יפקחו את עיניהם ויראו שלפתע נמצאים הם בירושלים עיר הקודש, ובאם לא יבינו היכן נמצאים – יספרו להם, והם יטלו נטילת-ידיים ויאמרו להם איזה ברכה לעשות ע"פ שולחן-ערוך!

ומה שישנם קושיות? – שיה' לבריאות! אבל קודם שתבוא הגאולה, ובודאי שאז ירחם עליו אליהו הנביא, בראותו שאינו יכול לישון ומצטער מהקושיא שיש לו, ואליהו יתרצה.

אבל העיקר (כ"ק אדמו"ר שליט"א הכריז): "אידן – גייט ארויס פון גלות!!!... [=יהודים – צאו מהגלות...]

[כ"ק אד"ש הפסיק לרגע, חיך ואמר:] לחיים, לחיים ולברכה [ועשה תנועה בידו הק'].

(תרגום חפשי משיחת ש"פ שמות ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

(1) מז, ט. 4 ישע"י, ס. כב. סנהדרין צח, א.

(2) דניאל ז, יג. סנהדרין שם.

(3) סנהדרין צז, ב.

(4) "הקריאה והקדושה" תש"א-ב.

כעת מתחיל זמן חדש השייך לביהמ"ק ולגאולה

א. לאחר סיום ימי חנוכה, כל עניני העבודה דחנוכה, כולל קריאת התורה דימי חנוכה, הן אצל העולה לתורה ומברך, והן אצל השומעים, "שומע כעונה"¹, ואדרבה, "גדול העונה אמן יותר מן המברך", בדוגמת נצחון המלחמה ע"י הגבורים² – הנה, בבוא יום א' דפ' ויגש, ועאכו"כ ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב³ (ועד"ז ביום הששי שנאמר בו "טוב" ב"פ⁴), עד לתכלית השלימות דפ' ויגש ביום השבת, אזי מתחיל זמן (ובמילא – נמשך גם בבחי' המקום⁵) חדש, השייך לביהמ"ק העתיד וגאולה העתידה, ע"י "דוד עבדי נשיא להם לעולם", דוד מלכא משיחא.

ליתר ביאור:

נתבאר לעיל⁶ אודות התוכן הפנימי דחנוכה – שקשור עם נס ה"שמן"⁷, בחי' ה"שמן" שבתורה, פנימיות התורה, רזין דרזין דאורייתא⁸, ו"שמן" זה צריך להאיר "על פתח ביתו מבחוץ"⁹, שזהו תוכן הענין ד"פוצו מעינותיך חוצה", שה"מעייין" עצמו (לא רק המים שמתפשטים ממנו) בא באופן של הפצה גם במקום ה"חוצה", עד ל"חוץ" שאין חוצה הימנו (כנ"ל בארוכה).

דהנה, בדורות הראשונים היתה פנימיות התורה "נסתרה" . . ונעלמה מכל תלמידי חכמים, כי אם ליחידי סגולה, ואף גם זאת בהצנע לכת ולא ברבים, אמנם, בזמנו של האריז"ל התחיל "מותר ומצוה לגלות זאת החכמה"¹⁰.

ולאחרי כן ניתוסף יותר בגילוי פנימיות התורה – ע"י התגלותה של תורת החסידות, ובפרט תורת חסידות חב"ד, שעל ידה באה פנימיות התורה באופן של "יתפרנסון"¹¹, בהבנה והשגה בחכמה בינה ודעת, עד לגילוי תורת החסידות באופן ד"פוצו מעינותיך (דהבעש"ט) חוצה".

ובענין זה – "פוצו מעינותיך חוצה" – ניתוסף והולך ע"י רבותינו נשיאינו מדור לדור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, שעל ידו נעשה הענין דהפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, ע"י תלמידיו ושלוחיו, "חיילי בית דוד", שיוצאים ל"מלחמת בית דוד", לבטל את אלו "אשר חרפו עקבות משיחך"¹², עד לביאת המשיח, באופן ד"ברוך"¹³ ה' לעולם אמן ואמן"¹⁴.

ולכן, לאחר עבודתם של רבותינו נשיאינו בהפצת המעיינות חוצה במשך ששה דורות,

- 1) סוכה לח, ב. ובכ"מ.
- 2) ברכות נג, ב. נזיר בסופה.
- 3) פרש"י בראשית א, ז – מב"ר פ"ד, ו.
- 4) בראשית א, כה. שם, לא. וראה חזקוני ורמב"ן עה"פ שם, לא.
- 5) ראה שעהיה"א פ"ז (פב, א): גדר ובחי' שם עולם נופל על בחי' מקום ובחי' זמן. ובלקו"ת (ברכה צח, א): שהמקום והזמן שניהם הם נבראים בבחי' א'.
- 6) שיחת ש"פ וישב, א' דחנוכה – סה"ש תשמ"ז ח"א ע' 158 ואילך. ע' 169 ואילך. ועוד.
- 7) ראה שבת כא, ב ובפרש"י (ד"ה מאי חנוכה).
- 8) לקו"ת שה"ש ב, ד ואילך. כד, ד ואילך. ובארוכה – אמ"ב שער הק"ש פנ"ד ואילך.
- 9) שבת שם.
- 10) אגה"ק ס"ו.
- 11) תקו"ז ת"ו בסופו. וראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 156 הערה 35.
- 12) תהלים פט, נב.
- 13) שם, נג.
- 14) ראה בארוכה שיחת שמח"ת תרס"א – נדפסה בלקו"ד ח"ד תשפז, ב ואילך. ס' השיחות תש"ב ס"ע 141 ואילך.

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך"¹⁵, בעידור וניכוש "אילנא דחיי"¹⁶ דתורת החסידות, כדי שיתן את פרו (פירות ופירי פירות עד סוף העולם¹⁷), "עד¹⁸ כי יבוא שילה"¹⁹ – הרי, בדורנו זה, **דור השביעי**, "כל השביעיין חביבין"²⁰ (בדוגמת שנת השמיטה, "בדורות שביעית חביב . . בשנים שביעי חביב"²⁰), לא נותר אלא **להוריד²¹ ולהביא את ביהמ"ק הנצחי**, "מקדש אדני-כוננו וידך"²², בגאולה האמיתית והשלמה (שאינ אחרי' גלות²³) ע"י משיח צדקנו (שביאתו תלוי' בהפצת המעיינות חוצה, כדברי מלך המשיח להבעש"ט²⁴).

ובסגנון האמור – שלאחרי העבודה דימי חנוכה, שתוכנה הפצת המעיינות חוצה, כולל הקריאה דימי חנוכה, שבה מודגש הענין דעניית אמן, שזהו"ע הנצחון ד"מלחמת בית דוד",

– לאחרי זבזוז אוצרות המלוכה²⁵, "הון יקר הנאסף והנקבץ במשך כמה שנים מדור אחר דור", "אוצרותיו ואוצרות אבותיו מימי קדם"²⁶, אשר, במשך כל השנים היו כמוסים וחתומים מעין כל רואה כו', ואעפ"כ, בשביל נצחון המלחמה פותחים את כל האוצרות, ומבזבזים אותם, לכאו"א מישראל, כפי שנקראו בני' בעת יצי"מ ולתמיד, כמ"ש²⁷ "בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי' מארץ מצרים" (ותירה מזה "על צבאותם"²⁸, למעלה מהניצוצין, מצבאות הוי"²⁹), כמבואר בהמשך ההילולא³⁰ –

אזי באים לפ' ויגש, "קורות ביתנו ארזים רהיטנו ברותים", ביהמ"ק העתיד להבנות בימי של מלך המשיח, "ודוד עבדי נשיא להם לעולם".

ב. ולכן: יש להכריז ולפרסם שבימינו אלה נמצאים אנו בזמן (ומקום) מיוחד, אשר, לא נותר בו אלא ענין אחד ויחיד – וחייב אדם לומר בלשון רבו³¹, בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר³² **עמדו הכן כולכם, לבנין ביהמ"ק העתיד בביאת דוד מלכא משיחא.**

ובמילא, על כאו"א מישראל, מוטלת השליחות להביא ולגלות את ביהמ"ק העתיד – ש"בנוי ומשוכלל" בשמים, וצריך רק לירד ולהתגלות למטה³³ – תיכף ומיד ממש. (משיחת ש"פ ויגש, ט' טבת ה'תשמ"ז – מוגה)

- (15) בהר כה, ג.
 (16) ראה זח"ק ג, כד, ב – ברע"מ. אגה"ק שם.
 (17) ע"ד ל' חז"ל – זבחים לז, ב. בכורות טז, א. ועוד. כולל הפירוש הפנימי – שעושים "סוף" להעלם והסתר ד"עולם" (ולהעיר מפ' מחז"ל "בן מאה כו' עבר ובטל מן העולם" – אוה"ת חיי שרה קי, ב. בשלח ע' תקל. חוקת ס"ע תתיז. ועוד).
 (18) ל' הכתוב – ויחי מט, יו"ד (שקורין עתה בתפלת מנחה).
 (19) ראה לקו"ד ח"ד תרסז, ב.
 (20) ויק"ד פכ"ט, יא.
 (21) כי הוא בנוי ומשוכלל כבר (ראה לקמן בפנים).
 (22) בשלח טו, יז ובפרש"י. זח"ג רכא, א.
 (23) מכילתא בשלח טו, א. הובא בתו"ד ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.
 (24) ראה אגה"ק הדבעש"ט (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).
- (25) להעיר מהשייכות לפ' ויגש, והשיעור דיום השבת – שבו נאמר "וילקט יוסף את כל הכסף גו'" (פרשתנו מז, יד), ואמרו חז"ל (פסחים קיט, א. וש"נ) "שלש מטמוניות הטמין יוסף כו'" (נתבאר בתו"א פרשתנו מד, ב ואילך). ובנדו"ד – י"ל הרמז אבל גלוי: גילוי כל האוצרות שאצר והטמין יוסף דדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, וביקש והפציר וציווה לגלותם **ולהפיצם**.
 (26) תו"ח שמות שכב, ב.
 (27) בא יב, מא.
 (28) שם, נא.
 (29) ד"ה בעצם היום הזה גו' – בתו"א ר"פ בא.
 (30) ד"ה באתי לגני תשי"פ ו"אילך.
 (31) ברכות מז, א. וש"נ.
 (32) במכתבו – נדפס בסה"מ קונטרסים ח"ב שצז, ב. אגרות-קודש שלו ח"ד ע' רעט.
 (33) ראה פרש"י ותוס' – סוכה מא, סע"א. ועוד.

במקום לעשות - מתאספים...

כאשר מדווחים בקשר לפעולות בהפצת התורה והיהדות - כותב א' מאנ"ש, מקושר אמיתי לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבקשר לענין פלוני (שדובר אודותיו לפני כמה חדשים) עשו כבר כמה אסיפות כו', "און עס גייט אויף אַ וועג" [=והוא "עולה על הדרך"], ובאותו מכתב כותב בעצמו ע"ד התגברות הפעולות דהיפך אהבת ישראל (כנ"ל), ולא חלי ולא מרגיש את הסתירה והניגוד שבדבר - שבצד ההוא הולך וניתוסף בפעולות דהיפך אהבת ישראל, ואילו בצד זה עושים **אסיפה**, ומחליטים לעשות... **עוד אסיפה** כו', במקום להגביר את הפעילות במעשה.

הן אמת שפעילות נכונה צריכה להיות בסדר מסודר, ולשם כך יש לערוך אסיפה ועוד אסיפה כדי להחליט על דרכי הפעולה באופן הכי טוב, אבל, ביחד עם זה, אי-אפשר להמתין עד שיתקבלו המסקנות של כל האסיפות כו', אלא, יש להתחיל **תיכף ומיד במעשה בפועל**, וביחד עם זה, לערוך גם אסיפות כו' כדי **להוסיף ולהגביר** את הפעולות באופן טוב יותר, עד לתכלית השלימות.

(משיחת ש"פ ויגש, ה' טבת ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

אין זמן ל"אסיפות" שהרי משיח עומד אחר כתלנו...

כאשר מעוררים שיש לעסוק בענין מסויים, נעשה סדר שלכל לראש צריכים לארגן אסיפה, ובאסיפה זו יחליטו שצריכים לארגן עוד אסיפה וכו'... - אין זמן לאסיפות, "משיח צדקנו שטייט הינטערן וואַנט"... "הנה זה עומד אחר כתלנו", ובמילא, צריכים להשלים את העבודה דהפצת המעיינות חוצה בפועל ממש, "כל יומא ויומא עביד עבידת", ובמקום זה - עושים "אסיפות"...

(משיחת ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

"אסיפות" - היו צריכים לעשות בגלגול הקודם...

. . בדורנו זה - אין זמן לאסיפות, "אסיפות" - היו צריכים לעשות בגלגול הקודם... ואילו עתה - דורשים "עמדו הכן", לעמוד מוכנים למלא את השליחות בהפצת תורה ויהדות בפועל ממש.

(משיחת ש"פ ויק"פ ה'תשמ"ה - בלתי מוגה)

בעשרה בטבת נעשה הענין ד"הקהל" לאמיתתו מצד התגלות העצם

בהציווי ד"הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו' ליראה את ה' אלקיכם" – יש מקום לשאלה: כיצד שייך לפעול הענין ד"הקהל" לאמיתתו (ציווי בתורת-אמת), אחדות אמיתית, בה בשעה שמודגש בכתוב החילוק ד"האנשים והנשים והטף"?

וההסברה בזה – שהענין ד"הקהל" לאמיתתו הוא מצד התגלות העצם, שאז, לא שייך לחלק בין "האנשים והנשים והטף" (ג' סוגים בפ"ע), כי, "העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכלו"¹, הן בנוגע לתפיסא בהעצם דכללות עם ישראל, והן בנוגע לתפיסא בהעצם דלמעלה – "ליראה את ה' אלקיכם כל הימים".

ונמצא, שמצד התגלות העצם בעשרה בטבת, "בעצם היום הזה" – נעשה הענין ד"הקהל" לאמיתתו, החיבור והאחדות דכל בני", מצד העצם שלהם, עם העצם דלמעלה.

ועד"ז בנוגע לענין השמחה – כידוע² ששמחה אמיתית קשורה עם התגלות העצם, ועד לשלימות השמחה הקשורה עם העצם דישראל והעצם דהקב"ה – "ישמח ישראל בעושיו"³ ו"ישמח ה' במעשיו"⁴.

(משיחת עשרה בטבת ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

3) תהלים קמט, ב.

4) שם קד, לא.

1) כש"ט הוספות סקט"ז. וש"נ.

2) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

מוקדש

לזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחיו וילדיהם רחל בת חיה מושקא, לאה שרה בת חיה מושקא, וישראל רחמים בן חיה מושקא שיחיו ולזכות הנא לאה בת ח' רחל, עדינה בת ח' רחל, מרים בת ח' רחל, וצבי בן ח' רחל שיחיו

לזכות ר' ברוך אהרן בן ברניא סלאווא וזוגתו רייזל פרומא בת ח' רחל שיחיו

מעמידים יהודים בסכנת טילים על סמך הבטחות של גויים!

אומרים שעשו הסכם וקיבלו נייר שהם יהיו רודפי שלום, ושלוש שנים לא תהי' שום מלחמה! אך אין כל ערך להבטחות אלו, והראי' – שעל קיר בנין האו"ם כתוב הפסוק "לא ישא גוי אל גוי חרב", ובפנים הוא "עוצו עצה" הגדול, שאחריו יהי' ה"ותופר".

שמזה רואים שאי-אפשר כלל לסמוך על הבטחות של גויים, וודאי שהם לא יקיימו אותן, ואין בהן שום תוקף! כי אם היהודים אינם מקיימים מה שמבטיחים [כפי שנדפס בעיתונים שאמרו שלא הי' מקרה של גיור שלא כהלכה, ואחר-כך, כשמצאו בהשגחה-פרטית רשימה של מאות מקרים שרשמו גויים כיהודים – הם ענו שצריכים לעשות חקירה ודרישה איך **מצאו את הרשימה!**] – הרי על-אחת-כמה-וכמה שאי-אפשר בשום אופן לסמוך על הבטחות של גויים, היות וכתוב בתורה ש"הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב",

ובפרט שאין זה ענין פרטי – זה ענין שמעמיד יהודים בסכנה! היות וכפי שהמצב עכשיו הם יכולים להגיע עם טילים למקומות שיהודים חיים בהם, דבר שקודם לא יכלו לעשותו! – מעמידים בסכנה חיי עשרות יהודים, וסומכים על הבטחה של גוי – שכבר ראו איך הם מקיימים את הבטחותיהם, שבתוך 24 שעות מההבטחה הם כבר עשו ההיפך ממנה!

כשרצו להחזיר שטחים מיד לאחר מלחמת ששת הימים, הי' נס שהערבים לא רצו לקחת, כי הם פחדו שמא מרמים אותם, ורוצים לעשות איזה 'טריק' וכו', מאיזה סיבה שתהי' הם לא הסכימו – שהסיבה האמיתית בדבר היא בגלל שה' רצה כך, היות והגויים אין להם בחירה ו"פקודתו ית' שמרה רוחם".

– שהפוליטיקאים יעשו תשובה ויצייתו לאנשי הצבא – קשה מאוד לפעול, היות ולא יתכן שהוא יטעה, הוא הרי על הכסא כבר 25 שנה וזה סימן שהוא מקובל על הבריות, ולכן הוא צריך לפעול כפי מה שמונח אצלו;

אבל בנוגע לגויים קל להסתדר אתם, היות והקב"ה יעשה שהם לא יסכימו לזה! ויהי רצון, שבקרוב ממש נתפטר מהשעבוד מלכותי, ומה"א-ל זר אשר בקרבך" – שעל זה לא צריך לשאול שר, היות והיכולת והרשות נתונה לכל אדם,

ובשעה שהיהודים יחליטו בשמחת-תורה לעשות תשובה מתוך שמחה – יקויים פסק-דין הרמב"ם ש"ישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלין", תיכף ומיד, בקרוב ממש.
(תרגום חפשי משיחת יום שמחת-תורה ה'תשל"ו - בלתי מוגה)

איך לא שמו לב ל"קלאץ קושיא" בפרשתנו

בקשר עם פ' השבוע – פ' ויגש, מובא בזה צילום (מוקטן)
ממענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שאלת
המניחים בשיחת ש"פ ויגש תשמ"ו

(תוכן מזה נדפס בלקו"ש ח"ל ע' 232)

פענוח המענה:

לא נזכרה בפי' קלאץ קושיא – ובמילא לא שמו לב אלי! ותירוצה יסוד להנ"ל: לאחר
ההחלטה וההתחלה בפועל לרדת מצרימה (מה, כח - מו, א) מה מקום ל"אל תירא מרדה
גו"י? – לכן פרש"י שבא באווארענען רק [מ"ש?] ש"הי' מיצר" מזה)

ובמילא באה קלאץ קושיא שני': למה "הי' מיצר" הרי גם אברהם ירד למצרים כשרעב
בארץ כנען (ולא ארע מה שאירע לאברהם – שהרי מדובר בגושן וכו' כנ"ל)

ולכן ממשיך רש"י שכאן מדובר ע"ד יציאה לחו"ל – וכדברי יעקב לעיל שראיית יוסף
הוא "בטרם אמות" ובהמשך הדיבור "יוסף ישת ידו ע"ע" – ולכן גם מוכרח להרגיעו
שעכ"פ "נקבר בארץ"

ולא ע"ד עצה זמנית לרעב.

כס

בשנת שמי' י"א תירא מרדה מצרימה . נתבאר . שהחזיקו של השי' נפש ושלמי שהיו מיצר על שנוקק לצאת לחוצה לארץ . הופך משטות הכתוב שנהייש הקשרי כמנהגה עם הירודה למצרים (י"א תירא כידה מצרימה) . ופשה צ"פ עד שלמד הבן חמש בפי' לך (כ) יתן שהמצרים ישימו זמה הם שנאמר וזרבת מוסים וזמתם" — מכיון שיוסף הודיעו שיכול לישב בארץ נושא . ובמילא . אין לו מה לחשוש מפני המצרים כו' . מכיון שישב בארץ בס"ע (ולא ביחד עם הכערים)

ואח"כ נתבאר . שעדיין ישנו מקום לחשש בדבר . שהרי סוכ"ס (גכ) כשירושבים בארץ נושא) אינם אלא שבעים נפש . ומסכיבם עם שלם של מצרים . ובמילא . יש חשש שיתעברו בהם כו' . ועל זה מסיך הפסוק "כי לגוי גדול אשימך שם"

כלומר . במסוק זה — בי צנינים . (א) על שהיו מיצר שנוקק לצאת לחו"ל — נאמר לו "אל תירא מרדה מצרימה" . (ב) ועל החשש מפני המצרים שהיו שטופי זמה (אפילו חשש רחוק כו') — נאמר לו "כי לגוי גדול אשימך שם" . ומכ"ן שיהיו עם גדול בס"ע . כודאי לא יתעברו עם המצרים .

לא תפסנו :

מלשון הכתוב "אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם" . משמע . לכאורה . ש"לגוי גדול אשימך שם" הוא טעם (כ"ו) ל"אל תירא" . וא"כ . מכיון שסוכ"ס יש צורך לשלול את החשש מהמצרים שהיו שטופי זמה (ע"זו ש"לגוי גדול אשימך שם") — מהו הכרחו של רש"י לדחוק (א) ש"אל תירא מרדה מצרימה" קאי (לא על החשש מפני המצרים . כי אם) על הירודה לחוצה לארץ בכלל . (ב) שמש"י "כי לגוי גדול אשימך שם" הוא (לא טעם על מ"ש לפניו . כי אם) ענין בס"ע (כנוגע לחשש מפני המצרים) — לכאורה . עדיף לפרש כשטות הכתוב . שמדובר אודות החשש מפני המצרים (שהיו שטופי זמה) . ועז"נ "אל תירא מרדה מצרימה" ("מצרימה" דייקא . ולא אל תירא לצאת מהארץ הזאת) . וטעם הדבר — "כי לגוי גדול אשימך שם" ? גם : עדיין לא נתבאר שינוי לשון רש"י "שהיי מיצר" . אף שככתוב נאמר לשון של יראה ("אל תירא") .

Handwritten notes in Hebrew script, including phrases like "ועוד כ"ב ניסן - אחרון של פסח, היתשע"א" and "משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר".

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, היתשע"א

יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורנגו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה

מוקדש
לכ"ק אדמו"ר שליט"א
מלך המשיח
מהרה יגלה אכיו"ר

לעילוי נשמת

חמותו מרת **גיטל ב"ר אשר** ע"ה דווינסקי
נפטרה ביום ד' טבת ה'תשנ"ז
אחותו מרת **חנה ב"ר יהודה** ע"ה ימיני
נפטרה ביום ה' טבת ה'תשנ"ז
אמו מרת **שושנה ב"ר שלום** ע"ה ימיני
נפטרה בש"ק פ' ויגש, ז' טבת ה'תשס"ב
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י

הרה"ת ר' **אמיתי** וזוגתו מרת **פייגא שרה**
ומשפחתם שיחיו ימיני

נדפס לעילוי נשמת

ר' **אפרים יונה** ב"ר **אורי אהרן יואל זיל זיסק**

ולע"נ מרת **חי' רחל** בת ר' **פנחס זליג זיל**

ולע"נ ר' **מאיר** ב"ר **צבי** ע"ה ולע"נ ר' **פנחס זליג** ב"ר **יצחק** ע"ה

ו"הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו – לשפע ברכות עד בלי די